

"Madalik"

Eugen d'Albort sündis 10. aprillil 1864. a. Glasgows. Ta mandas oma muusikalise harduse H. Richteri ja Franz Liszti juures ja kuulus kana aega maailma nimekamate klaverivirtuoside hulka. Hellaolu ja saavutas ta silmapaistva edu oma laulude ja klaverikontsertidega, peamiselt aga siiski ooperitega. Neist väärivad erilist mainimist "Der Rubin" (esietendus Karlsruhes 1892), "Die Abreise" (Frankfurdis M. a. 1898), "Tiefland" (Prahlas 1903), "Fanto solo" (Prahlas 1905), "Die toten Augen" (Dresdenis 1916), "Revolutionshoopzeit" (Leipzigis 1919) ja "Der Golem" (Frankfurdis M. a. 1926). "Madalik" ("Tiefland") libreto koostas Rudolph Lothar hispania kirjaniku Guinera ainetel.

Pireenee mägede ajal elab jõukas veskiomanik Sebastiano, kellele kuuluvad kõik ümberkaudsed maad. Samas elab ka veskitüdurikuna Marta, kes kord kerjusena koos oma hullkurist isaga veekisse ilmub. Jõhkralt Sebastianole meeldis noor ja ilus tüdruk. Ahvardades teda uuesti kerjusteile saada, teeb ta Marlast oma armukese. Marta kannatab suurt kooselu all, kuid teist valikut tal ei ole.

Helkel aga on Sebastiano majanduslik olukord lõõnud kõlkuma, nii et isegi oksjonit on karta. Raskustest väljapääsmiseks tahab Sebastiano abielluda rikka tüdruktuga naaberkiias. Rahva juttude kõrvaldamiseks peab aga ka Marta kelleagi abielluma. Kiliaanem Tommaso, eluvõõra 70-a. ranga soovitusel langeb valik naissele mägilakarfusale Pedrole, kes kõrgel mäestikus lammaid karjatades madaliku mustsusest seisab täiesti eemal.

Selles situatsioonis ja sühete ristlemises algab ooperi tegevus. I vaatust. Karjased Pedro ja Nando kohtuvad hommiku-hämärukses. Pedro jutustab Nandole oma unenäost, kuidas Roccabruna järve voogudest ilmub ta juurde imekaruis naisekuju. Pedro arvates oli see inimuis Neitsi Maarja saadik, kes talle tuli teatama, et varsti teostub Pedro amnuaeagne unistus: Issand kingib talle naise.

Samas ilmubki Sebastiano koos Tommaso ja Martaga. Kuulda saades Sebastiano kavatsusest tüleb Marta ikkuli ei ja põgeneb; see- vastu aga Pedro on oma isanda nõust vaimustatud. Käed ütiakse kokku ja Pedro peab tulema alla orgu, et Sebastiano käest vastu võtta mõldrannet ja koos veskiga ka veskitüdurik Marta. Pedro jätab jumalaga mägedega, oma truu koeraga, lammasstega ja läheb vastu tulevikule, naiivsel uskrudes, et elu all madalikus on niisama puhas ja ilus nagu ülal mägedes.

II vaatust. Vastavalt kokkuleppele tulebki Pedro alla madaliku, kus Sebastiano pulmadeks kõik ettevõalmistused on sooritanud. Kohe alguses saab ta tunda sinse elu varjulikkigi. Tema lamburõivastist pillatakse ja naerdakse ta naiivseid väljendusi. Samal ajal hoolitsevad küla keelepeksjad Pepa, Antonia ja Rosalia lammutunde levitamise eest. Brutaalne Sebastiano teeb Martale jõhkralt selgeks, et nende vahekorras ei toimu mingit muutusi: veel pulmatõel juhab ta ilnuda Marta kambrisse. Laulatus toimub kaavakohaselt. Pedro on rõõmus, kuid Marta on täiesti lõõdud. "Ta unub, et Sebastiano Pedro lihtsalt ära ostis, ja see fakt teeb talle Pedro mitmekordselt põlgusväärseks. Kuid kõigest hoolimata tärkab ta hinges midagi sümpaatia taolist puhka ja elus kogemenattu

Pedro vastu, mis ta hingepiinu veelgi suurendab. Sellepärast pütäb ta kõikiude abinõudega Pedro vastupidises veenda — kuni kambri alknaie ilmub tulukene, märgiks, et Sebastiano oma „esimese õõ õigust" tööpoolest tahab teostada.

Pedro hinge on kiltlind esimene kahtluse iiva.

III vaatust. Öö möõdudes on näriv kahtlus Pedroos veelgi süvenenud. Ta teab nüüd, et Marta on keegi, et Marta valetas ja et elu madalikus on hoopis teissugune kui ta endale ette kujutas. Ta otsustab põõrduda tagasi mägedesse ja Marta jätta sellele tundmatule. Pedro lahknemise selgub Martale, et esialgne sümpaatia Pedro vastu on muutuunud armastuseks ja et Pedro on annuke inimene, kes suudaks ta päästa alandavast sidemest Sebastianoga. Iga hinnaga tahab ta nüüd Pedrost kinni hoida. Pedro tulebki kiias tagasi. Seal kuulis ta Marta minevikust kõik, ainult Sebastiano nime talle ei nimetatud. Marta palub ja annub Pedro põlvilt, ässtib ja provotseerib teda raevule, taltes pigem surra Pedro käe läbi kui veel jätkata oma häbeldu Sebastianoga. Lõppesks lejavadki nad üksteist lunnastavas andestuses ja tahavad lahkuuda mägedesse. Seal kohtab neid Sebastiano, tuues küiakõrtsist kaasa naise ja mehi lõbutsema veskisse. Ta on otsustanud oma võimuna maksma panna ja laseb Pedro välja visata. Vahepeal selgub kiliaanem Tommasole tõde jõhkrast veskiomanikust — Moruccio, veskisel, suu läbi. Koos käivad nad Sebastiano pruudi vanemate juures ja seavd ke seal tõe jalu. Pruuüdi vanemad teatavad Sebastianole, et sellistes olukorades nad oma tütiart talle ei anna. Nüüd jääb Sebastianole vaid veski ja Marta. Jõõbununa jõõdud veinist haarab ta brutalselt Marta järele. Samas ilmub Pedro.

Samuti nagu kord mäestikus hundiga võõdelades kustutab ta nüüdki oma vastase eluküünla, viies Marta endaga kaasa, vastu paremale elule.

Tähelepanu!

1. Etendusel alguseks suletakse teatrisaali ukssed ja uksehoidjatel on valjusli keelelaud siis veel kedagi saali lasta.
2. Saali ukssed avatakse pärast seda, kuni järgmise vaheajani.
3. Suletamine teatrisaalis, tuõgedes, jalutusruumis ja rietehooruumides on kõvasti keelatud.
4. Suletajaid palutakse kasutada ainult eiheldandade juures sutesetamiseks määratud ruume, milleks on esimesel korral suur eiheldand ja sutesetamistuba, teisel korral väike eiheldand ja roheline saal.
5. Korrapidamise teenistuses olevatel ametnikel on eeskiri korralduste järe tähepanu sellele korraldusele juhtida.

Direktsioon.